

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 20.11.2002
COM(2002) 629 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς για την εκπαίδευση και την κατάρτιση:
εξελίξεις μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς για την εκπαίδευση και την κατάρτιση: εξελίξεις μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας.....	1
ΣΥΝΟΨΗ	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1.1. Η συνέχεια στα συμπεράσματα της Λισσαβώνας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης	5
1.2. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης...	6
1.3. Καθορισμός των ευρωπαϊκών κριτηρίων αναφοράς για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης	7
2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	9
2.1. Επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.....	9
2.2. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου.....	11
2.3. Απόφοιτοι θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών.....	13
2.4. Αποφοίτηση από την ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.....	16
2.5. Βασικά εφόδια.....	17
2.6. Συμμετοχή στη διά βίου μάθηση	19
3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	21
Παράρτημα 1	22
Παράρτημα 2	31

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς για την εκπαίδευση και την κατάρτιση: εξελίξεις μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας

ΣΥΝΟΨΗ

1. Στην παρούσα ανακοίνωση η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στους τομείς που διαδραματίζουν σημαντικότατο ρόλο για την επίτευξη του στρατηγικού σκοπού που ετέθη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας το Μάρτιο του 2000: να γίνει η Ευρώπη έως το 2010 «η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης, ανά την υφήλιο ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».
2. Για να ανταποκριθούν στην πρόκληση αυτή, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των κρατών μελών συμφώνησαν επί ορισμένων συγκεκριμένων κοινών στόχων για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, στο πλαίσιο της ευρύτερης αρχής για τη διά βίου μάθηση, προκειμένου:
 - να βελτιωθεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ·
 - να διευκολυνθεί η πρόσβαση όλων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης·
 - να ανοίξουν στον ευρύτερο κόσμο τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε το 2002 στη Βαρκελώνη υπογράμμισε τη σημασία της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που ετέθησαν στη Λισσαβώνα, με τον καθορισμό ενός νέου καθολικού στόχου: «να καταστούν τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ποιοτικό σημείο αναφοράς παγκοσμίως έως το 2010».
3. Το κοινό λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, που ενέκρινε η Επιτροπή και το Συμβούλιο, εξηγεί πώς θα εφαρμοσθεί η ανοικτή μέθοδος συντονισμού με τη χρήση δεικτών για τη μέτρηση της προόδου, κριτηρίων αναφοράς για τον καθορισμό συγκεκριμένων στόχων, καθώς και με την ανταλλαγή εμπειριών και την πραγματοποίηση αξιολογήσεων από ομότιμους για τη διάδοση των καλών πρακτικών. Η πρόοδος θα παρακολουθείται βάσει συμφωνημένων δεικτών που εκφράζονται ως το μέσο επίπεδο των επιδόσεων, πρώτον, των 15 κρατών μελών της ΕΕ και, δεύτερον, των τριών κρατών μελών με την καλύτερη επίδοση. Τα ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς θα χρησιμοποιηθούν όπου αυτό είναι εφικτό και θα εγκριθούν από το Συμβούλιο.
4. Στην παρούσα ανακοίνωση ο όρος «κριτήριο αναφοράς» (benchmark) αναφέρεται σε συγκεκριμένους επιμέρους στόχους. Αυτοί αφορούν έξι τομείς:
 - Επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση
 - Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου
 - Απόφοιτοι θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών

- Πληθυσμός που έχει ολοκληρώσει την ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
 - Βασικά εφόδια
 - Διά βίου μάθηση
5. Όπως ορίζουν σαφώς τα άρθρα 149 και 150 της συνθήκης για την ΕΕ, τα κράτη μέλη έχουν πλήρη αρμοδιότητα για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Συνεπώς τα κράτη μέλη θα πρέπει κατά κύριο λόγο να αναλάβουν δράση για να δοθεί συνέχεια στα συμπεράσματα της συνόδου κορυφής της Λισσαβώνας.
6. Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει τα ακόλουθα ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς:
- Έως το 2010 όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν μειώσει τουλάχιστον στο ήμισυ το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, σε σχέση με το ποσοστό του 2000, ώστε ο μέσος όρος στην ΕΕ για τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο να είναι ίσος ή μικρότερος του 10%.
 - Έως το 2010 όλα τα κράτη μέλη θα έχουν μειώσει τουλάχιστον στο ήμισυ τη διαφορά μεταξύ των φύλων σε ό,τι αφορά τον αριθμό των αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σχολών, κατά τρόπο ώστε να αυξηθεί σημαντικά ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων σε σχέση με το 2000.
 - Έως το 2010 τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι το μέσο ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών στην ΕΕ που θα έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον την ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα φθάνει ή και θα υπερβαίνει το 80%.
 - Έως το 2010 θα έχει μειωθεί τουλάχιστον στο ήμισυ, για κάθε κράτος μέλος, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15 ετών με χαμηλές επιδόσεις σε ό,τι αφορά την ικανότητα ανάγνωσης/κατανόησης και τις ικανότητες στα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες.
 - Έως το 2010, το μέσο επίπεδο συμμετοχής στη διά βίου μάθηση στην ΕΕ θα πρέπει να είναι τουλάχιστον το 15% του ενήλικου πληθυσμού σε ηλικία εργασίας (ηλικιακή ομάδα 25-64 ετών) και σε καμία χώρα το ποσοστό αυτό δεν θα είναι μικρότερο του 10%.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου που αποφασίστηκε στη Λισσαβώνα σχετικά με την ουσιαστική ετήσια αύξηση των κατά κεφαλή επενδύσεων για το ανθρώπινο δυναμικό και, στο πλαίσιο αυτό, να καθορίσουν ευανάγνωστα κριτήρια αναφοράς τα οποία και θα κοινοποιήσουν στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, όπως προβλέπεται στο λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών για τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

7. Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει τα κριτήρια αναφοράς που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση το αργότερο έως το Μάιο του 2003, ώστε να μπορούν να ληφθούν υπόψη στην ενδιάμεση έκθεση για την υλοποίηση του λεπτομερούς προγράμματος εργασιών σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, την οποία έχει ζητήσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να του

υποβάλουν η Επιτροπή και το Συμβούλιο στην εαρινή Ευρωπαϊκή Σύνοδο Κορυφής το 2004. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα κοινοποιήσουν, (όπως συμφωνήθηκε στο κοινό λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών) σε εθελοντική βάση, τα εθνικά κριτήρια αναφοράς που υιοθέτησαν στους τομείς αυτούς.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

“Οι άνθρωποι είναι το πολυτιμότερο κεφάλαιο της Ευρώπης και πρέπει να αποτελούν το επίκεντρο των πολιτικών της Ένωσης”¹

8. Σε μία «κοινωνία της γνώσης» η εκπαίδευση και η κατάρτιση εντάσσονται στις σημαντικότερες πολιτικές προτεραιότητες. Η απόκτηση και η συνεχής αναβάθμιση και βελτίωση υψηλού επιπέδου γνώσεων, δεξιοτήτων και προσόντων είναι προϋπόθεση για την ατομική εξέλιξη όλων των πολιτών και για τη συμμετοχή τους σε όλες τις μορφές κοινωνικής δραστηριότητας, από την ενεργό ιδιότητα του πολίτη έως την επιτυχή ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας. Η έννοια «διά βίου μάθηση» συνοδεύει τις διάφορες στρατηγικές που χαράσσουν τα κράτη μέλη προκειμένου να βοηθήσουν τους πολίτες τους να ανταποκριθούν στις προκλήσεις αυτές².

1.1. Η συνέχεια στα συμπεράσματα της Λισσαβώνας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

9. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας (Μάρτιος 2000) καθόρισε ως στρατηγικό στόχο να γίνει η Ευρώπη έως το 2010 «η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης, ανά την υφήλιο ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή». Τόνισε ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση διαδραματίζουν σημαντικότατο ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνεπάγεται ο στόχος αυτός. Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων κάλεσαν στη συνέχεια τους υπουργούς Παιδείας να συμφωνήσουν επί «συγκεκριμένων στόχων για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης». Βάσει πρότασης της Επιτροπής³, το Συμβούλιο εξέδωσε «Έκθεση σχετικά με τους συγκεκριμένους μελλοντικούς στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης» το Φεβρουάριο του 2001⁴.
10. Η έκθεση για τους συγκεκριμένους μελλοντικούς στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης το Μάρτιο του 2001. Στην έκθεση καθορίζονται οι εξής τρεις στρατηγικοί στόχοι για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης:
- η βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ·
 - η διευκόλυνση της πρόσβασης όλων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης·

¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας: Συμπεράσματα της προεδρίας, σημείο 24

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Η πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής διά βίου μάθησης, (COM (2001) 678 τελικό)

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής - Έκθεση για τους συγκεκριμένους μελλοντικούς στόχους των εκπαιδευτικών συστημάτων (COM (2001) 59 τελικό)

⁴ Έγγραφο του Συμβουλίου 6365/02 της 14/2/2001

– το άνοιγμα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στον ευρύτερο κόσμο.

11. Στο πλαίσιο αυτών των τριών στρατηγικών στόχων, η έκθεση καθόρισε δεκατρείς συγκεκριμένους επιμέρους στόχους και προσδιόρισε για τον καθένα ένα σύνολο βασικών ζητημάτων που πρέπει να εξετασθούν καθώς και ενδεικτικό κατάλογο των δεικτών που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση της εφαρμογής μέσω της «ανοικτής μεθόδου συντονισμού» (βλ. τμήμα 1.2 κατωτέρω). Η σημασία που δίνεται από τα συμπεράσματα της Λισσαβώνας στην παρακολούθηση της συνέχειας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης υπογραμμίζεται περαιτέρω από τις πρωτοβουλίες που ελήφθησαν στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση⁵, στη στρατηγική για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας και στο πλαίσιο των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών.
 12. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη ζήτησε να υποβληθεί λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2002 ως συνέχεια της έκθεσης για τους μελλοντικούς στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.
 13. Βάσει πρότασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο ενέκρινε το πρόγραμμα εργασιών⁶, το οποίο στη συνέχεια επικυρώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης το Μάρτιο του 2002. Το Συμβούλιο της Βαρκελώνης υπογράμμισε επίσης τη σημασία που έχουν η εκπαίδευση και η κατάρτιση για την επίτευξη του στόχου της Λισσαβώνας με τον καθορισμό ενός νέου συνολικότερου στόχου: «να καταστούν τα οικεία συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ποιοτικό σημείο αναφοράς παγκοσμίως έως το 2010». Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε το Συμβούλιο και την Επιτροπή να υποβάλουν από κοινού στο ευρωπαϊκό εαρινό Συμβούλιο το 2004 ενδιάμεση έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών.
- 1.2. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης**
14. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού πρέπει να εφαρμόζεται ως ένα μέσο για τη χάραξη συνεκτικής και εμπεριστατωμένης στρατηγικής στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στο πλαίσιο των άρθρων 149 και 150 της Συνθήκης. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού περιγράφεται ως «ένα μέσο διάδοσης βέλτιστων πρακτικών και επίτευξης της μεγαλύτερης δυνατής σύγκλισης σχετικά με τους κύριους στόχους της ΕΕ». Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Λισσαβώνας αναφέρεται ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως «μία πλήρως αποκεντρωμένη προσέγγιση μέσω διάφορων μορφών εταιρικής σχέσης και η οποία είναι σχεδιασμένη κατά τρόπον ώστε να βοηθά τα κράτη μέλη να αναπτύσσουν σταδιακά τις πολιτικές τους».
 15. Για την υλοποίηση της ανοικτής μεθόδου συντονισμού χρησιμοποιούνται εργαλεία όπως δείκτες και κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης, καθώς και η ανταλλαγή εμπειριών, η αξιολόγηση από ομοτίμους και η διάδοση καλών πρακτικών.

⁵ Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση περιέχει οριζόντια κατευθυντήρια γραμμή για τη διά βίου μάθηση και ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για πτυχές της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που σχετίζονται με την απασχόληση.

⁶ Λεπτομερές πρόγραμμα των επακόλουθων εργασιών σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη (2002/C 142/01)

16. Το λεπτομερές πρόγραμμα των επακόλουθων εργασιών σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη αξιοποιεί τους υπάρχοντες δείκτες και υιοθετεί το ακόλουθο τυποποιημένο μορφότυπο που πρέπει να χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της προόδου.

Υπόδειγμα που πρέπει να χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση της προόδου στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στο πλαίσιο της ανοικτής μεθόδου συντονισμού

	Σημερινά επίπεδα			Πρόοδος		Κριτήρια αναφοράς	
Δείκτης	Μέσος όρος (ΕΕ)	Μέσος όρος των 3 κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις (ΕΕ)	ΗΠΑ και Ιαπωνία	Έως το 2004	Έως το 2010	Για το 2004	Για το 2010

17. Οι δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν στην παρακολούθηση της προόδου για κάθε επιμέρους στόχο πρέπει να αναλύονται μαζί με άλλους επιλεγμένους δείκτες προκειμένου να αξιολογηθεί η πρόοδος στην επίτευξη των ειδικών στόχων. Οι δείκτες που εφαρμόζονται πρέπει να διαχωρίζονται ανά φύλο όπου αυτό είναι δυνατό. Η «μόνιμη ομάδα για τους δείκτες» που ίδρυσε η Επιτροπή θα συμβάλει στην τελειοποίηση και κατάρτιση των προς χρήση δεικτών, αξιοποιώντας τις συνέργειες με άλλες ομάδες, όπως η ομάδα της επιτροπής απασχόλησης για τους δείκτες και η επιτροπή οικονομικής πολιτικής. Το έργο αυτό θα πραγματοποιηθεί με τη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat), του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πληροφόρησης για την Εκπαίδευση (Eurydice) και του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) και διεθνών οργανισμών όπως ο ΟΟΣΑ.
18. Το πρόγραμμα εργασιών περιγράφει με σαφήνεια πώς θα γίνεται η παρακολούθηση και η μέτρηση στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης: «ανάλογα με τους δείκτες που θα επιλεγούν για κάθε στόχο μια ενδιάμεση έκθεση (που θα υποβληθεί το 2004) και η τελική έκθεση (που θα υποβληθεί το 2010) θα περιλαμβάνουν αξιολόγηση της μέχρι τότε προόδου. Στο μέτρο του εφικτού, το Συμβούλιο θα καθορίσει πανευρωπαϊκά κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης. Εξάλλου, τα κριτήρια αναφοράς (κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης, benchmarks) για το 2004 και το 2010 θα κοινοποιηθούν εθελοντικά από τα κράτη μέλη. Για τη διαδικασία αυτή εφαρμογής, πρέπει να υπάρχουν εθνικά στατιστικά δεδομένα ανάλογα με τους δείκτες που θα επιλεγούν».⁷

1.3. Καθορισμός των ευρωπαϊκών κριτηρίων αναφοράς για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης

19. Σε αρκετά κοινοτικά έγγραφα πολιτικής έχουν τεθεί γενικοί και ειδικοί στόχοι για την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Τέτοιοι στόχοι περιέχονται στα σχέδια δράσης e-Learning και e-Europe 2002 και 2005⁸ στην ανακοίνωση για τη διά βίου μάθηση⁹

⁷

Idem.

⁸

Ανακοίνωση της Επιτροπής, Σχέδιο δράσης eLearning - Να σκεφθούμε την εκπαίδευση του αύριο (COM(2001)172 τελικό (28.03.2001))

καθώς επίσης και στο σχέδιο δράσης για τις δεξιότητες και την κινητικότητα¹⁰ και στην ανακοίνωση «Περισσότερη έρευνα για την Ευρώπη - Στόχος: 3% του ΑΕγχΠ»¹¹. Άλλοι ειδικοί στόχοι έχουν τεθεί από την Επιτροπή για διάφορους τομείς, όπως η εκμάθηση ξένων γλωσσών ή η εκπαιδευτική κινητικότητα, ή για ζητήματα που αφορούν τη διάσταση των φύλων στις κοινοτικές πολιτικές.

20. Στην παρούσα ανακοίνωση, ο όρος «κριτήριο αναφοράς» (benchmark) χρησιμοποιείται για αναφορά σε συγκεκριμένους στόχους κατά τρόπο ώστε να είναι δυνατή η μέτρηση της προόδου. Ο όρος «συγκριτική αξιολόγηση» (benchmarking) χρησιμοποιείται όπου υπάρχουν συγκριτικά δεδομένα με σκοπό να προσδιοριστεί το σχετικό επίπεδο επίδοσης καθεμιάς χώρας ξεχωριστά στην ΕΕ ή στην Ευρώπη γενικότερα. Όπου είναι δυνατό, η σύγκριση γίνεται με τον «ευρύτερο κόσμο» όπως αντιπροσωπεύεται από τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία, με τη χρήση για κάθε δείκτη, πρώτον, δεδομένων για το μέσο όρο των 15 κρατών μελών της ΕΕ και, δεύτερον, δεδομένων για το μέσο όρο των τριών κρατών μελών με την καλύτερη επίδοση.
21. Οι έξι τομείς για τους οποίους η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς, έχουν επιλεγεί είτε διότι έχουν ήδη καθορισθεί σαφώς σε επίπεδο ΕΕ, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ποσοτικοί γενικοί και ειδικοί στόχοι (π.χ. στον τομέα των επενδύσεων για την εκπαίδευση ή σε ό,τι αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου), είτε διότι έχουν σπουδαιότητα για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων που περιλαμβάνονται στην έκθεση για τους συγκεκριμένους μελλοντικούς στόχους και επειδή έχουν μεγάλη σχέση με τη γενική αρχή της διά βίου μάθησης. Οι δείκτες - κλειδιά που αναλύονται στην παρούσα ανακοίνωση έχουν επιλεγεί από το σύνολο των δεικτών που περιλαμβάνονται στο «λεπτομερές πρόγραμμα των επακόλουθων εργασιών σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη».
22. Επιπλέον, με τον προσδιορισμό των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις¹², σύμφωνα με το υπόδειγμα που ενέκρινε το Συμβούλιο, οι αναλύσεις που περιέχονται στην παρούσα ανακοίνωση υποβοηθούν τις εργασίες που γίνονται σε ό,τι αφορά την ανταλλαγή εμπειριών και την πραγματοποίηση αξιολογήσεων από ομοτίμους, οι οποίες δρομολογούνται σήμερα ως τμήμα της ανοικτής μεθόδου συντονισμού. Συνίσταται στον εντοπισμό χωρών και ομάδων χωρών οι οποίες εμφανίζουν ιδιαίτερα ευοίωνα επίπεδα επιδόσεων σε καθένα από τους έξι τομείς¹³.
23. Η Επιτροπή προβληματίστηκε για το εάν θα μεταφέρει τα προτεινόμενα ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς σε κριτήρια αναφοράς σε εθνικό επίπεδο, ιδίως για να λάβει υπόψη τις μεγάλες διαφορές στις επιδόσεις των κρατών μελών, όπως φαίνεται από τα παραρτήματα του παρόντος εγγράφου. Για λόγους επικουρικότητας αλλά και επειδή είναι πεπεισμένη ότι όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής, Η πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής διά βίου μάθησης (COM(2001)678 τελικό (21.11.2001)

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής, Το σχέδιο δράσης για τις δεξιότητες και την κινητικότητα COM(2002)72 (08.02.2002)

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής, Περισσότερη έρευνα για την Ευρώπη - Στόχος 3% του ΑΕγχΠ (COM (2002) 499 τελικό (11.09.2002)

¹² Στην παρούσα ανακοίνωση οι τρεις χώρες με την καλύτερη επίδοση προσδιορίστηκαν με χρήση των κριτηρίων της μέσης επίδοσης με όλα τα διαθέσιμα δεδομένα για κάθε χώρα και για τις 15 της ΕΕ για την περίοδο 1991-2001.

¹³ Αναλυτικές στατιστικές πληροφορίες και διαγράμματα για καθένα από τις έξι τομείς περιέχονται στο παράρτημα.

κινητοποιούνται από φιλόδοξους στόχους, όπως επιζητεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Επιτροπή επέλεξε στο στάδιο αυτό να μη μεταφέρει σε εθνικό επίπεδο τα ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς. Ωστόσο, είναι προφανές ότι κράτη μέλη με χαμηλά επίπεδα επιδόσεων θα πρέπει να καταβάλουν πολύ μεγαλύτερες προσπάθειες από τα άλλα για να επιτευχθεί το επίπεδο των κοινών ευρωπαϊκών κριτηρίων αναφοράς. Είναι επίσης σαφές ότι τα κράτη μέλη που έχουν ήδη υψηλές επιδόσεις στον τομέα αυτόν, θα είναι δύσκολο να επιδείξουν περαιτέρω βελτίωση.

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

2.1. Επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση

24. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Λισσαβώνας ζητείται από τα κράτη μέλη *«η ουσιαστική ετήσια αύξηση των κατά κεφαλήν επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό»*, επισημαίνεται δε με αυτόν τον τρόπο ότι το μέλλον της ευρωπαϊκής οικονομίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις δεξιότητες των πολιτών της Ευρώπης και ότι συνεπώς οι ευρωπαίοι πολίτες χρειάζονται συνεχή αναβάθμιση των προσόντων τους, κάτι που είναι χαρακτηριστικό της κοινωνίας της γνώσης.
25. Σε όλες τις χώρες οι επενδύσεις για την εκπαίδευση αποτελούν υψηλή προτεραιότητα («επένδυση στο μέλλον») και συνεπώς αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο κονδύλιο δαπανών στους δημόσιους προϋπολογισμούς. Στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση αυξήθηκαν κατά 5% και πλέον την περίοδο 1995-1999 και το ποσοστό του δημόσιου προϋπολογισμού που αναλογεί στις δαπάνες αυτές αυξήθηκε την ίδια περίοδο από 12,0% σε 12,7%. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 11,20% των δημόσιων δαπανών αφορά την εκπαίδευση (1999)¹⁴. Στη Δανία το ποσοστό από τις δημόσιες δαπάνες που αναλογεί στην εκπαίδευση αυξήθηκε από 13,1% το 1995 σε 14,9% το 1999, στη Σουηδία από 11,6% σε 13,6% και στις Κάτω Χώρες από 9,1% έως 10,4%. Στην Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία αυξήθηκε κατά 15% και πλέον. Ωστόσο το εθνικό εισόδημα, εκφραζόμενο σε όρους ΑεγχΠ, αυξήθηκε με ακόμα ταχύτερους ρυθμούς την ίδια περίοδο.¹⁵
26. Ο δείκτης αυτός δεν παρέχει ολοκληρωμένη εικόνα καθώς δεν λαμβάνει υπόψη τις ιδιωτικές επενδύσεις των επιχειρήσεων (π.χ. για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση) και των νοικοκυριών οι οποίες έχουν μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Οι ιδιωτικές επενδύσεις για την εκπαίδευση καλύπτουν λιγότερο από το 10% (P, S, DK, Aus, F, NL, Irl) και ποτέ δεν υπερβαίνουν το 22% (D) των συνολικών δαπανών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση στα κράτη μέλη (1999, όλες οι εκπαιδευτικές βαθμίδες).
27. Δεδομένων των σημαντικών δημογραφικών αλλαγών σε πολλά κράτη μέλη, είναι σκόπιμο να εξετασθεί η εξέλιξη στις «δαπάνες ανά σπουδαστή». Παρατηρούμε ότι οι δαπάνες ανά σπουδαστή στη μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση αυξήθηκαν μεταξύ 1995 και 1999 κατά 20% και πλέον, για παράδειγμα στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Ισπανία, όπου οι συνολικές δαπάνες για την

¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2002) Αριθμοί-κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη, 2002 Eurydice και Eurostat, Λουξεμβούργο.

¹⁵ Idem.

τριτοβάθμια εκπαίδευση ανά σπουδαστή (κατά μέσο όρο το 35% αντιπροσωπεύουν επενδύσεις στην έρευνα), αυξήθηκαν την ίδια περίοδο κατά 20% και πλέον, π.χ. στην Ιρλανδία, την Ελλάδα και την Ισπανία.

28. Τα ανωτέρω φαίνεται να συμμορφώνονται με τους φιλόδοξους στόχους που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αλλά λεπτομερέστερη εξέταση των τάσεων για τις δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕγχΠ οδηγεί σε προσεκτικότερη αξιολόγηση. Παρά το ότι τα δεδομένα (βλ. παράρτημα 1) δεν είναι πλήρη για τα πιο πρόσφατα χρόνια, δείχνουν ότι, κατά μέσο όρο μέχρι το 1999, υπάρχουν κάποιες τάσεις μείωσης των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕγχΠ. Εάν αυτή η πτωτική τάση επιβεβαιωθεί για τα πιο πρόσφατα χρόνια και συνεχιστεί τα προσεχή χρόνια, το μέσο επίπεδο για την ΕΕ-15 θα είναι περίπου το 4% του ΑΕγχΠ το 2010, ενώ το 5,0% του 1999 είναι ίδιο με το μέσο επίπεδο στις ΗΠΑ και υψηλότερο από αυτό της Ιαπωνίας (3,5%).
29. Οι τρεις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις είναι, σύμφωνα με αυτόν το δείκτη, τρεις σκανδιναβικές χώρες: η Σουηδία, η Δανία και η Φινλανδία όπου οι δημόσιες επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση αντιπροσωπεύουν πάνω από το 6% του ΑΕγχΠ. Στη Σουηδία και τη Δανία εμφανίζονται ανοδικές τάσεις οι οποίες, εάν διατηρηθούν έως το 2010, θα οδηγήσουν σε αύξηση των δημόσιων επενδύσεων στην εκπαίδευση της τάξης του 9% του ΑΕγχΠ. Στη Φινλανδία ωστόσο η τάση είναι πτωτική.

Δείκτης-κλειδί για την παρακολούθηση της προόδου σε ό,τι αφορά τις δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕγχΠ (1999).¹⁶

	Μέσος όρος ΕΕ	Μέσος όρος των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις (ΕΕ)	ΗΠΑ	Ιαπωνία
Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑεγχΠ	5,0%	7,4%	5,0%	3,5%

Πηγή: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση

30. Τα ανωτέρω δεδομένα δεν επιτρέπουν, στο στάδιο αυτό, να εξαχθούν σαφή συμπεράσματα. Ωστόσο βάσει αυτών συνάγεται ότι πρέπει να γίνουν προσεκτικές προσεγγίσεις και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑεγχΠ, σύμφωνα και με το στόχο της Λισσαβώνας να εξασφαλισθεί «ουσιαστική ετήσια αύξηση των κατά κεφαλήν επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό». Η τάση μείωσης των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση μπορεί να αποτελέσει ένδειξη για το ότι ο δημόσιος τομέας αφήνει όλο και μεγαλύτερο κομμάτι της ευθύνης στις ιδιωτικές επενδύσεις για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (νοικοκυριά και επιχειρήσεις) για να απαντηθούν οι προκλήσεις της κοινωνίας της γνώσης. Αν και είναι σαφές ότι θα απαιτηθούν σημαντικές προσπάθειες από όλα τα μέρη, η τάση μείωσης των δημόσιων δαπανών μπορεί να θέσει σε κίνδυνο το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, του οποίου

¹⁶ Δεδομένα για τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία (1998). Γαλλία: στις δαπάνες για την εκπαίδευση δεν περιλαμβάνονται τα Υπερπόντια Διαμερίσματα (DOM). Ηνωμένο Βασίλειο: εκτιμήσεις βάσει στοιχείων για τα οικονομικά έτη από 1ης Απριλίου έως 31 Μαρτίου. Λουξεμβούργο: δεν υπάρχουν στοιχεία.

χαρακτηριστικά γνωρίσματα είναι η ισότιμη πρόσβαση όλων στη μάθηση σε όλη τη διάρκεια της ζωής και η παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.¹⁷

31. Λόγω του προσωρινού και ατελούς χαρακτήρα των διαθέσιμων δεδομένων, η Επιτροπή δεν συνιστά ειδικό κριτήριο αναφοράς στον τομέα αυτόν. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δεχθούν την ευθύνη που έχουν να εξασφαλίζουν ότι οι συνολικές δαπάνες για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τόσο δημόσιες όσο και ιδιωτικές, ανταποκρίνονται στις συστάσεις της Λισσαβώνας· και αυτό θα πρέπει να το πράζουν βάσει ευανάγνωστων, δημοσίως γνωστών κριτηρίων αναφοράς, τηρώντας παράλληλα τις απαιτήσεις του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης.

Η Επιτροπή καλεί όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου που αποφασίστηκε στη Λισσαβώνα σχετικά με την ουσιαστική ετήσια αύξηση των κατά κεφαλή επενδύσεων για το ανθρώπινο δυναμικό και, στο πλαίσιο αυτό, να καθορίσουν ευανάγνωστα κριτήρια αναφοράς τα οποία και θα κοινοποιήσουν στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, όπως προβλέπεται στο λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών.

32. Παράλληλα, η Επιτροπή τονίζει ότι, αν και ένα ορισμένο μέγεθος επενδύσεων είναι αναγκαία προϋπόθεση για την επιτυχία της διά βίου μάθησης, υπάρχουν ενδείξεις για το ότι η αύξηση των επενδύσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση δεν οδηγεί υποχρεωτικά σε βελτίωση της ποιότητας. Σε ό,τι αφορά την υποχρεωτική εκπαίδευση, μία εκ νέου ανάλυση των δεδομένων της TIMSS¹⁸ δείχνει ότι τα πλέον δαπανηρά εκπαιδευτικά συστήματα δεν έχουν αναγκαστικά καλύτερες επιδόσεις σε ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των μαθητών. Έχει συνεπώς σημασία να κατευθύνονται οι πόροι στους τομείς με τη μεγαλύτερη απόδοση ως προς την ποιότητα. Απαιτούνται νέες προσεγγίσεις ως προς τις επενδύσεις για να εξασφαλισθεί η απόκτηση νέων μορφών γνώσεων και προσόντων που απαιτεί η κοινωνία της γνώσης, τόσο από τους (εν δυνάμει) «μαθητές» όσο και από τους φορείς που παρέχουν τη μάθηση. Πολλά και ποικίλα μαθησιακά κίνητρα θα πρέπει να παρέχονται σε όλους τους πολίτες, με ιδιαίτερη προσοχή στη διάσταση των φύλων τόσο εντός όσο και εκτός της αγοράς εργασίας.

2.2. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου

33. Στα συμπεράσματα της Λισσαβώνας¹⁹ συμπεριλήφθηκαν ορισμένοι ποσοτικοί στόχοι για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, οι οποίοι στη συνέχεια ενσωματώθηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση για το 2001. Τέθηκε ένας συγκεκριμένος ειδικότερος στόχος: να έχει μειωθεί στο ήμισυ έως το 2010 ο αριθμός των τόμων ηλικίας 18-24 ετών που θα έχουν ολοκληρώσει μόνο την κατώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δεν θα παρακολουθούν περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση. Το ποσοστό αυτό των ατόμων που εγκαταλείπουν (γνωστό και ως «ποσοστό σχολικής αποτυχίας») δημιουργούσε πάντοτε μεγάλες ανησυχίες και έχει χρησιμοποιηθεί ως στρατηγικός δείκτης

¹⁷ Αναφορά στο ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο γίνεται στην παράγραφο 22 των συμπερασμάτων της Βαρκελώνης όπου το μοντέλο καθορίζεται ως εξής: «το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο βασίζεται στις καλές οικονομικές επιδόσεις, σε ένα καλό επίπεδο κοινωνικής προστασίας και εκπαίδευσης και στον κοινωνικό διάλογο».

¹⁸ TIMMS, Τρίτη διεθνής έρευνα μαθηματικών και επιστημών·Ludger Wössmann, Schooling Resources, Educational Institutions, and Student Performances: The International Evidence Kiel Working Papers No. 983, Kiel Institute for World Economics, May 2000.

¹⁹ Παράγραφος 26.

κρίσιμης σημασίας όχι μόνο σε σχέση με τη διαδικασία του Λουξεμβούργου για το συντονισμό των πολιτικών για την απασχόληση αλλά και στον κατάλογο των διαρθρωτικών δεικτών για την παρακολούθηση της συνέχειας που δίνεται στη διαδικασία της Λισσαβώνας. Η τρέχουσα τάση στα ποσοστά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου δίνει ορισμένα θετικά μηνύματα, σε ό,τι αφορά το μέσο όρο της ΕΕ, αλλά πρέπει να καταβληθούν πολύ μεγάλες προσπάθειες από τα κράτη μέλη, και στα προσεχή έτη, για να επιτευχθούν οι στόχοι της Λισσαβώνας στον τομέα αυτόν.

34. Για να επιτευχθεί ένα κοινό ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς σε ό,τι αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, τα κράτη μέλη με σχετικά χαμηλές επιδόσεις θα πρέπει να καταβάλουν πολύ μεγαλύτερες προσπάθειες από τα άλλα, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 23.

Δείκτης-κλειδί για την παρακολούθηση της προόδου σε ό,τι αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (2001)

	Μέσος όρος στην ΕΕ	Μέσος όρος των 3 χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις (ΕΕ)
Αριθμός ατόμων που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο και δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση ²⁰	19,4% ^e	10,3 %

e : εκτιμήσεις

Δεν υπάρχουν συγκρίσιμα δεδομένα για τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία

Πηγή: Eurostat. Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.

35. Οι τρέχουσες τάσεις δείχνουν γενικά ότι μειώνονται σαφώς τα ποσοστά των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στα κράτη μέλη. Στην Ισπανία, την Ιταλία, την Ελλάδα, τη Γαλλία, το Βέλγιο και τη Φινλανδία μία παρέκταση των σημερινών τάσεων δείχνει ότι το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο θα μειωθεί τουλάχιστον κατά το ήμισυ πριν από το 2010. Στην Ισπανία και την Ιταλία, τα ποσοστά θα έχουν μειωθεί από το 35% και πλέον που ήταν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 σε επίπεδα χαμηλότερα από τα σημερινά επίπεδα των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις (δηλαδή κάτω από το 10%) το 2010.
36. Άλλα κράτη μέλη, ιδίως τα τρία κράτη μέλη με τις καλύτερες επιδόσεις στον τομέα αυτόν (Σουηδία, Φινλανδία και Αυστρία) εμφανίζουν λιγότερο θεαματική μείωση των ποσοστών των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, δεδομένου ότι τα ποσοστά αυτά είναι ήδη χαμηλά. Οι παρούσες τάσεις δείχνουν σταθερά επίπεδα στη Δανία και τις Κάτω χώρες με μία ελαφρά αύξηση του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στη Σουηδία. Στη Γερμανία, το ποσοστό αυξήθηκε πρόσφατα δυναμικά, κυρίως εξαιτίας των αλλαγών στη σύνθεση του

²⁰

Δεν υπάρχουν στοιχεία για την Ιρλανδία. Η Eurostat δεν έχει συγκρίσιμα δεδομένα για το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ τα GCSE θεωρούνται απολυτήρια της ανώτερης βαθμίδας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δεν μπορούν συνεπώς να συγκριθούν με αυτά άλλων χωρών. Λόγω της ιδιαίτερης κοινωνικοοικονομικής και γεωγραφικής κατάστασης του Λουξεμβούργου (συγκεκριμένα είναι μεγάλο το ποσοστό των σπουδαστών που παρακολουθούν τριτοβάθμια εκπαίδευση εκτός της χώρας και πολύ υψηλό το ποσοστό των εργαζομένων στο Λουξεμβούργο που δεν διαμένουν σε αυτό), τα δεδομένα αυτού του δείκτη δεν είναι συγκρίσιμα με αυτά των άλλων χωρών.

πληθυσμού ύστερα από τα πρόσφατα μεταναστευτικά ρεύματα (την άφιξη μεγάλου αριθμού νέων που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο).

37. Ο συνολικός μέσος όρος της ΕΕ για τα ποσοστά των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο εμφανίζει τάση μείωσης και, εάν η τάση αυτή συνεχιστεί έως το 2010, θα έχει ως αποτέλεσμα το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο να φθάσει περίπου το 15%. Η μείωση αυτή όμως δεν είναι αρκετή για την επίτευξη του στόχου της Λισσαβώνας, δηλαδή τη μείωση κατά το ήμισυ του αριθμού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Θα πρέπει να καταβληθούν σημαντικότερες προσπάθειες από αρκετά κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος σε επίπεδο ΕΕ.

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει το ακόλουθο ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς για τη μείωση του αριθμού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στα κράτη μέλη:

- Έως το 2010 τα κράτη μέλη θα πρέπει να μειώσουν τουλάχιστον στο ήμισυ το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, σε σχέση με το ποσοστό που καταγράφηκε το 2000, προκειμένου να επιτευχθεί μέσος όρος στην ΕΕ της τάξης του 10% ή και μικρότερος.

2.3. Απόφοιτοι θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών

38. Η Ευρώπη πρέπει να καταβάλει μεγαλύτερες προσπάθειες για να ενθαρρύνει τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους να ενδιαφερθούν περισσότερο για τις θετικές επιστήμες, και να εξασφαλίσει ότι τα άτομα που εργάζονται ήδη σε επιστημονικούς και ερευνητικούς τομείς μπορούν να σταδιοδρομήσουν, να έχουν επαγγελματικές προοπτικές και ανταμοιβές αρκετά ικανοποιητικές για να μην εγκαταλείψουν τα πεδία αυτά. Η παροχή κινήτρων στα νεώτερα άτομα για να επιλέξουν σπουδές και σταδιοδρομίες στον επιστημονικό, τεχνικό και τεχνολογικό τομέα σε βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη προοπτική, και για να εξασφαλισθεί μία ισόρροπη εκπροσώπηση των δύο φύλων στους τομείς αυτούς, είναι δύο σπουδαιότατα ζητήματα της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη πολύ καλές επιδόσεις σε ό,τι αφορά τον αριθμό των αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών, σε σύγκριση με τις ΗΠΑ ή την Ιαπωνία, αν και σε μικρότερο βαθμό, εάν συνυπολογιστεί το σχετικό μέγεθος του πληθυσμού.
39. Αυτές οι εντυπωσιακές ευρωπαϊκές επιδόσεις δεν μεταφράζονται ωστόσο σε μεγαλύτερο αριθμό ερευνητών στην αγορά εργασίας. Ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων που εργάζονται ως ερευνητές επιστήμονες και μηχανικοί στην Ευρώπη είναι περίπου 25% μικρότερος από αυτόν στις ΗΠΑ αλλά κατά 33% μεγαλύτερος από αυτόν στην Ιαπωνία. Παρ' όλο που οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη μεταφέρουν τα προσόντα τους και τις δεξιότητες τους σε άλλα μέρη της αγοράς εργασίας, η οικονομία δεν φαίνεται να αξιοποιεί επαρκώς το ερευνητικό δυναμικό τους. Αυτό θα αποκτήσει ακόμα μεγαλύτερη σημασία καθώς η ΕΕ θα επιχειρήσει να επιτύχει το στόχο του 3% του ΑΕγχΠ για την έρευνα.

Αριθμός αποφοίτων (ISCED 5 και 6) μαθηματικών, θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών

Αριθμός ερευνητών και μηχανικών στην ΕΕ, τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία (2000/1999)²¹

Χώρες	Απόφοιτοι	Ερευνητές και μηχανικοί
ΕΕ (15)	555.647	919.796
ΗΠΑ	369.391	1.219.407
Ιαπωνία	236.670	658.910

Πηγή :ΓΔ RTD, Τρίτη Ευρωπαϊκή Έκθεση για τους δείκτες στις επιστήμες και την τεχνολογία (προσεχώς) - Πηγή δεδομένων: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση

40. Για να απαντηθούν οι προκλήσεις αυτές πρέπει να βελτιωθεί το περιβάλλον για την πρόσληψη αποφοίτων στους τομείς αυτούς, συμπεριλαμβανομένων και των παραγόντων που επηρεάζουν την έρευνα και την τεχνολογία και μια πιο εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εργασίας, καθώς και οι δυνατότητες σταδιοδρομίας και η προσωπική ανταμοιβή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει ωστόσο να απαντήσουν στις προκλήσεις αυτές εξασφαλίζοντας ότι ενθαρρύνεται μεγαλύτερο ποσοστό των σπουδαστών των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων να αποκτούν πτυχία στις θετικές επιστήμες και την τεχνολογία και ότι μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων ενθαρρύνεται να ακολουθήσει σταδιοδρομία σε δημόσια και ιδιωτικά ερευνητικά εργαστήρια, υποστηρίζοντας έτσι και την κοινοτική στρατηγική για την ανάπτυξη ενός ενιαίου ευρωπαϊκού ερευνητικού χώρου.
41. Υπάρχει πολύ μεγάλη διαφορά μεταξύ των κρατών μελών σε ό,τι αφορά το ποσοστό των αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών ανά 1000 κατοίκους (ηλικίας 20-29 ετών), με την Ιρλανδία να προηγείται κατά πολύ των άλλων χωρών (23,9 για το 2000) και χώρες όπως η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία, η Πορτογαλία και το Λουξεμβούργο να εμφανίζουν αναλογία 8 ανά 1000 κατοίκους (2000)²². Εάν οι σημερινές τάσεις ανάπτυξης στον τομέα αυτόν συνεχιστούν, οι αποκλίσεις μεταξύ των χωρών θα εξακολουθήσουν να υφίστανται και ενδεχομένως να αυξηθούν. Χώρες οι οποίες εμφανίζουν υψηλό ποσοστό αποφοίτων στους τομείς αυτούς, όπως η Γαλλία, η Ιρλανδία, η Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο θα έχουν φθάσει έως το 2010, εάν διατηρηθούν οι σημερινές τάσεις, ποσοστά που θα υπερβαίνουν τους 20 αποφοίτους θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών ανά 1000 κατοίκους. Άλλες χώρες, στις οποίες η αναλογία αυτή είναι σήμερα κάτω από το 10, εμφανίζουν πολύ σταθερά επίπεδα σε όλη τη δεκαετία· πρόκειται για τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες. Στην περίπτωση της Δανίας, ο σχετικός αριθμός των αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών μειώνεται σταθερά και σήμερα βρίσκεται στους 8,2 (1999), ενώ τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1990 ο αριθμός αυτός πλησίαζε το 10. Εάν η τάση αυτή συνεχιστεί, η Δανία θα έχει λιγότερους από 5 αποφοίτους θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών ανά 1000 κατοίκους το 2010. Τα πλέον πρόσφατα δεδομένα για τα έτη 1998 και 1999 εμφανίζουν ωστόσο σταθεροποίηση του επιπέδου κατά τι λίγο παραπάνω από 8 ανά

²¹ Απόφοιτοι (2000), ερευνητές και μηχανικοί (1999). Για τον αριθμό των αποφοίτων δεν υπάρχουν δεδομένα για την Ελλάδα. Καλύπτονται οι απόφοιτοι φυσικών επιστημών, μαθηματικών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και μηχανικής.

²² Για το δείκτη αυτό τα δεδομένα είναι πολύ λίγα για το Βέλγιο, την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο.

1000 κατοίκους. Στην Ισπανία, την Πορτογαλία, την Αυστρία, την Ιταλία και τη Σουηδία ο σχετικός αριθμός των αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών έχει αυξηθεί σημαντικά.

Αυξήσεις του αριθμού των αποφοίτων μαθηματικών, θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών μεταξύ 1993 και 2000 (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	B	DK	D	E	F	IRL	I	NL	AT	P	FIN	S	UK
Γυναίκες απόφοιτοι	6%	7%	-3%	152%	27%	83%	74%	-10%	55%	94%	41%	134%	25%
Σύνολο	-7%	-23%	-25%	128%	23%	43%	74%	-11%	77%	72%	10%	68%	6%

Πηγή: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση

Δεν υπάρχουν στατιστικά δεδομένα για την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο

42. Ένας ιδιαίτερα καλός τρόπος για να επιλυθεί το πρόβλημα της αύξησης του αριθμού των αποφοίτων στους τομείς αυτούς είναι, όπως πολλά κράτη μέλη έπραξαν τα προηγούμενα χρόνια, ήταν μέσω της επίλυσης του ζητήματος της μικρής προσέλευσης των γυναικών σε τομείς σπουδών, όπως τα μαθηματικά, οι φυσικές επιστήμες και η τεχνολογία και η απροθυμία τους για σταδιοδρομία στους τομείς αυτούς. Η ισορροπημένη αντιπροσώπευση των φύλων είναι μια εξαιρετικά σημαντική πρόκληση στον τομέα αυτόν. Σχετικά λιγότερες γυναίκες από ό,τι άνδρες επιλέγουν να σπουδάσουν θετικές επιστήμες και τεχνολογία και ακόμα λιγότερες γυναίκες επιλέγουν να σταδιοδρομήσουν ως ερευνήτριες. Είναι ωστόσο σαφές ότι στη συνολική αύξηση του αριθμού των αποφοίτων στους τομείς αυτούς συμβάλει σε πολλές χώρες η αύξηση του αριθμού των γυναικών αποφοίτων. Αυτό συνέβη συγκεκριμένα στην Ισπανία, τη Σουηδία, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία. Οι άρρενες απόφοιτοι θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών εξακολουθούν ωστόσο ακόμα σήμερα να είναι πολύ περισσότεροι από τις γυναίκες αποφοίτους. Το ποσοστό των ανδρών που είναι απόφοιτοι τέτοιων σχολών στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Γερμανία, την Ισπανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, τη Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι υπερδιπλάσιο του αντίστοιχου αριθμού των γυναικών (2000). Το 80% των αποφοίτων τεχνολογικών τομέων, όπως η μηχανική, η βιομηχανική και οι κατασκευές είναι άνδρες.

Σχετική αναλογία ανδρών/γυναικών αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών (2000)

B	DK	D	E	F	IRL	I	NL	AT	P	FIN	S	UK
3,0	2,1	3,6	2,1	2,3	1,6	1,7	4,7	4,0	1,6	3,0	2,1	2,1

Πηγή: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση

DK, F, I (1993-1999)

43. Οι χώρες με την καλύτερη επίδοση σε ό,τι αφορά την αναλογία γυναικών αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών είναι η Ιρλανδία, η Ιταλία και η Πορτογαλία. Σε κανένα άλλο κράτος μέλος όμως δεν έχει επιτευχθεί ισόρροπη εκπροσώπηση των δύο φύλων. Κυρίως με τη σημαντική αύξηση του αριθμού των γυναικών ερευνητών, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν την πρόκληση του γενικότερου ανταγωνισμού στον τομέα αυτόν.

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει το ακόλουθο ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς για τον αριθμό των αποφοίτων μαθηματικών, θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών:

- Έως το 2010 όλα τα κράτη μέλη θα έχουν μειώσει τουλάχιστον στο ήμισυ το ποσοστό της διαφοράς εκπροσώπησης των δύο φύλων σε ό,τι αφορά τους αποφοίτους αυτών των σπουδών, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί σημαντική αύξηση του συνολικού αριθμού των αποφοίτων, σε σχέση με το 2000.

2.4. Αποφοίτηση από την ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

44. Τα τελευταία χρόνια πολλά κράτη μέλη κατάρτισαν εκτενέστατα σχέδια δράσης και πραγματοποίησαν μεταρρυθμίσεις για την προώθηση της συμμετοχής στις τεχνικές, επαγγελματικές και γενικές δέσμες της ανώτερης βαθμίδας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα εθνικά κριτήρια αναφοράς που ετέθησαν στον τομέα αυτόν συζητήθηκαν πολύ και οριστικοποιήθηκαν. Το ποσοστό της ολοκλήρωσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αυξάνεται σταθερά στα περισσότερα κράτη μέλη. Το μέσο ποσοστό στην Ένωση αυξήθηκε από το 50% του πληθυσμού που ήταν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 στο 66% περίπου το 2000.

Δείκτης-κλειδί για την παρακολούθηση της προόδου σε ό,τι αφορά το ποσοστό του πληθυσμού που έχει ολοκληρώσει την ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (2001)²³

Δείκτης	Μέσος όρος ΕΕ	Μέσος όρος των 3 χωρών με την καλύτερη επίδοση (ΕΕ)
Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον την ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	65,7%	82,7%

Πηγή δεδομένων: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.

Δεν υπάρχουν προς το παρόν συγκρίσιμα διαθέσιμα δεδομένα για τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία

45. Οι εξελίξεις αυτές έχουν φυσικά μεγάλο αντίκτυπο στο ποσοστό των ενηλίκων που διαθέτουν τουλάχιστον απολυτήριο της ανώτερης βαθμίδας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το μέσο ποσοστό των ενηλίκων (ηλικίας 25-64 ετών) που θα έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα έχει αυξηθεί στο 80% περίπου έως το 2010. Για τις τρεις χώρες με την καλύτερη επίδοση, δηλαδή τη Γερμανία, τη Δανία και τη Σουηδία, εάν διατηρηθούν οι παρούσες τάσεις, το ποσοστό αυτό θα αγγίζει το 90% το 2010. Η ανύψωση του εκπαιδευτικού επιπέδου τόσο στον πληθυσμό όσο και στην αγορά εργασίας, με παράλληλη εξασφάλιση υψηλής ποιότητας της εκπαίδευσης για όλους, έχουν εξαιρετική σημασία για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας για μια ευρωπαϊκή οικονομία βασισμένη στη γνώση και για τη δημιουργία μιας κοινωνίας της γνώσης. Η αύξηση της συμμετοχής στην ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να επιτευχθεί ενώ παράλληλα θα ενισχύεται η ποιότητα της εκπαίδευσης.

46. Και στον τομέα αυτόν, κράτη μέλη με σχετικά χαμηλές επιδόσεις θα πρέπει να καταβάλουν πολύ μεγαλύτερες προσπάθειες από άλλα για να επιτευχθεί το επίπεδο των κοινών ευρωπαϊκών κριτηρίων αναφοράς, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 23.

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει το εξής ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς για το ποσοστό του πληθυσμού που θα έχει ολοκληρώσει την ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Έως το 2010 τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι ο μέσος όρος της ΕΕ ατόμων ηλικίας 25-59 ετών που θα έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον την ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα φτάσει ή και θα υπερβεί το 80%.

2.5. Βασικά εφόδια

47. Στα βασικά εφόδια περιλαμβάνονται οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι συμπεριφορές που χρειάζονται όλα τα άτομα για να εξασφαλίσουν απασχόληση, ένταξη, επιμόρφωση καθώς και ατομική εξέλιξη και ολοκλήρωση. Τα εφόδια αυτά θα πρέπει να αποκτώνται στο πλαίσιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση. Οι έρευνες δείχνουν ότι η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση συνδέεται στενά με την επιτυχή συμμετοχή στη βασική εκπαίδευση.
48. Ο θεμελιώδης ρόλος που διαδραματίζουν τα βασικά εφόδια στην κοινωνία μας έχει περιγραφεί στο λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών²⁴ στο οποίο ορίζονται τα βασικά εφόδια ως αποτελούμενα από τα εξής: ικανότητα ανάγνωσης και γραφής και γνώσεις αριθμητικής (στοιχειώδεις δεξιότητες)· βασικές ικανότητες στα μαθηματικά, τις άλλες θετικές επιστήμες και την τεχνολογία· ξένες γλώσσες· δεξιότητες ΤΠΕ και χρήση της τεχνολογίας· μεθοδολογία της απόκτησης γνώσεων· κοινωνικές δεξιότητες· επιχειρηματικό πνεύμα και γενικότερη παιδεία.
49. Επί του παρόντος ο πλέον αξιόπιστος συγκρίσιμος δείκτης αυτών των βασικών εφοδίων παρέχεται από την έρευνα PISA του ΟΟΣΑ που καλύπτει το μορφωτικό επίπεδο σε ό,τι αφορά την ικανότητα ανάγνωσης/κατανόησης και τις ικανότητες στα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες για τα άτομα ηλικίας 15 ετών. Αυτά τα στατιστικά δεδομένα μπορούν να θεωρηθούν ότι αντιπροσωπεύουν αξιόπιστα το σύνολο των «δεξιοτήτων για την κοινωνία της γνώσης» εφόσον αναφέρονται σε πληθυσμιακές ομάδες που δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένες για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων και της διά βίου μάθησης. Τα εθνικά κατά μέσο όρο δεδομένα που παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα δείχνουν ποιες είναι οι επιδόσεις των χωρών που συμμετέχουν στην έρευνα PISA στους δύο τομείς:

²⁴

Βλ. υποσημείωση 6

Δείκτης-κλειδί για την παρακολούθηση της προόδου σε ό,τι αφορά τις βασικές δεξιότητες

Δείκτης	Μέσος όρος ΕΕ	Μέσος όρος των τριών χωρών με την καλύτερη επίδοση (ΕΕ)	ΗΠΑ	Ιαπωνία
Επίπεδα ικανοποιητικής απόκτησης μαθηματικών ικανοτήτων (ηλικίας 15 ετών)(βαθμοί)	494	536	493	557
Επίπεδα ικανοποιητικής απόκτησης ικανοτήτων ανάγνωσης/κατανόησης (ηλικίας 15 ετών)(βαθμοί)	498	535	504	522

Πηγή: έρευνα PISA του ΟΟΣΑ, 2000

50. Τα αποτελέσματα αυτά αποτέλεσαν το αντικείμενο εκτενέστατων συζητήσεων σε πολλά κράτη μέλη λόγω των απροσδόκητα απογοητευτικών αποτελεσμάτων (π.χ. στη Γερμανία και το Λουξεμβούργο) και των εξαιρετικών επιδόσεων σε άλλες χώρες, για παράδειγμα τη Φινλανδία.
51. Για κάθε έναν από τους τομείς αυτούς έχει σημασία να γίνεται διάκριση μεταξύ εκείνων των σπουδαστών που επιτυγχάνουν ικανοποιητική βαθμολογία και όσων υστερούν και να εντοπισθούν εκείνοι που έχουν μειωμένες ευκαιρίες επιτυχίας στην κοινωνία και την αγορά εργασίας.
52. Σημαντικά στοιχεία για τη χάραξη πολιτικής μπορούν να συναχθούν εάν εντοπισθούν τα άτομα με χαμηλή επίδοση στους τρεις τομείς με τον ακόλουθο τρόπο. Η μελέτη PISA διακρίνει την επάρκεια των μαθητών, για παράδειγμα σε ό,τι αφορά την ικανότητα ανάγνωσης/κατανόησης σε 5 επίπεδα. Κάθε επίπεδο επάρκειας συνδέεται με ορισμένο έργο που οι μαθητές στο συγκεκριμένο επίπεδο πρέπει να είναι σε θέση να εκτελέσουν. Οι μαθητές που έχουν φθάσει το υψηλότερο επίπεδο (5) πρέπει να είναι σε θέση «να ολοκληρώνουν εξεζητημένες εργασίες ανάγνωσης, όπως διαχείριση πληροφοριών που είναι δύσκολο να εντοπισθούν σε κείμενα που δεν είναι οικεία» ή «να είναι σε θέση να πραγματοποιούν κριτικές αξιολογήσεις και να αναπτύσσουν υποθετικούς συλλογισμούς». Στο χαμηλότερο επίπεδο επάρκειας (1) οι μαθητές είναι σε θέση «να εκπληρώνουν μόνο τις λιγότερο περίπλοκες εργασίες ανάγνωσης που καθορίζει η PISA, όπως να εντοπίζουν μία μόνο πληροφορία, να βρίσκουν το κύριο θέμα ενός κειμένου ή να κάνουν μία απλή σύνδεση με τις καθημερινές γνώσεις».
53. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της PISA δείχνει ότι ένας αριθμός μαθητών δεν ανταποκρίνεται ούτε στο χαμηλότερο επίπεδο επάρκειας (1). Παρ' όλο που η επίδοση στο επίπεδο 1 ή κάτω από αυτό δεν μπορεί να εξισωθεί άμεσα με τον αναλφαριθμητισμό, είναι ασφαλές να υποθέσουμε ότι οι μαθητές του επιπέδου αυτού θα αντιμετωπίσουν σοβαρές δυσκολίες στη διαχείριση γραπτών πληροφοριών καθώς επίσης και με οποιαδήποτε μαθησιακή διαδικασία έχει σχέση με γραπτό υλικό.
54. Και στον τομέα αυτόν, όπως φάνηκε και για τους άλλους τομείς που αναπτύσσονται στην παρούσα ανακοίνωση, υπάρχουν τεράστιες διαφορές μεταξύ των χωρών και αυτό είναι ένας σοβαρός λόγος για την ανταλλαγή εμπειριών αλλά συνεπάγεται επίσης ότι οι διάφορες χώρες θα καταβάλουν διαφορετικής έντασης προσπάθειες.

Πώς μπορούν χώρες όπως η Γερμανία, η Ελλάδα, η Πορτογαλία ή το Λουξεμβούργο να αντλήσουν διδάγματα από την προφανή επιτυχία του φινλανδικού εκπαιδευτικού συστήματος στους τομείς αυτούς; Υπάρχει μεγάλο περιθώριο για τη βελτίωση των επιδόσεων και συνεπώς για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην Ευρώπη κατά τρόπον ώστε να προσεγγιστεί το επίπεδο των καλύτερων στον κόσμο. Η Ευρώπη πρέπει να καταβάλει ιδιαίτερες προσπάθειες για να εξασφαλίσει την παροχή των βασικών εφοδίων σε όλους. Η ανάγκη αυτή έχει ήδη αναγνωρισθεί από την ομάδα υψηλού επιπέδου για τις δεξιότητες και την κινητικότητα η οποία δήλωσε ότι «τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν έως το 2006 εγγυήσεις ότι όλοι οι πολίτες έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν τις βασικές δεξιότητες».²⁵

55. Για να επιτευχθεί το επίπεδο των κοινών ευρωπαϊκών κριτηρίων αναφοράς στον τομέα των βασικών εφοδίων, τα κράτη μέλη με σχετικά χαμηλές επιδόσεις θα πρέπει να καταβάλουν πολύ μεγαλύτερες προσπάθειες από τα άλλα, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 23.

Η Επιτροπή καλεί συνεπώς το Συμβούλιο να εγκρίνει το ακόλουθο ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς για την απόκτηση των βασικών εφοδίων στα κράτη μέλη

- Έως το 2010 το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15 ετών με χαμηλή επίδοση στην ικανότητα ανάγνωσης και στις ικανότητες στα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες θα έχει μειωθεί τουλάχιστον στο ήμισυ σε κάθε κράτος μέλος, σε σχέση με το 2000.

2.6. Συμμετοχή στη διά βίου μάθηση

56. Στην τελική ανακοίνωσή της «Η πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής διά βίου μάθησης» η Επιτροπή καθόρισε τη διά βίου μάθηση ως «κάθε μαθησιακή δραστηριότητα η οποία αναλαμβάνεται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής με σκοπό τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εφοδίων, στο πλαίσιο μιας προσωπικής, κοινωνικής οπτικής και/ή μιας οπτικής που σχετίζεται με την απασχόληση.»²⁶

Δείκτης-κλειδί για την παρακολούθηση της προόδου σχετικά με τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση (2001).

	Μέσος όρος ΕΕ	Μέσος όρος των τριών χωρών με την καλύτερη επίδοση (ΕΕ)
Συμμετοχή των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών στη διά βίου μάθηση	8,4% ^e	19,6% ^e

Καθορισμός δείκτη: «Συμμετοχή των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών σε οποιαδήποτε μορφή εκπαίδευσης και κατάρτισης στις 4 εβδομάδες που προηγήθηκαν της έρευνας»

e: εκτιμήσεις

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

²⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής, Σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τις δεξιότητες και την κινητικότητα COM(2002)72 (08.02.2002)

²⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής, Η πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής διά βίου μάθησης, (COM(2001)678 τελικό (21.11.2001)

57. Η διά βίου μάθηση είναι όχι μόνο ο συνδυαστικός κρίκος στον τομέα των πολιτικών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, αλλά είναι πάνω απ' όλα ανάγκη για όλα άτομα σε μια κοινωνία της γνώσης. Τα άτομα πρέπει να αναβαθμίζουν και να συμπληρώνουν τις γνώσεις τους, τα εφόδια και τις δεξιότητές τους σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους για να μεγιστοποιήσουν την προσωπική τους εξέλιξη και να διατηρήσουν και να βελτιώσουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας. Η εκπαίδευση ενηλίκων και οι δείκτες για τη μέτρηση των εφοδίων των ενηλίκων θα διαδραματίσουν, στο σημείο αυτό, σημαντικό ρόλο.
58. Για την παρακολούθηση της προόδου στο δρόμο για μια κοινωνία της γνώσης με τα υψηλότερα δυνατά επίπεδα συμμετοχής στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για όλους τους πολίτες, η Επιτροπή ανέλυσε τα δεδομένα που αφορούν το ποσοστό εκείνου του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που είχαν παρακολουθήσει κάποια μορφή εκπαίδευσης και κατάρτισης τις 4 εβδομάδες που προηγήθηκαν της έρευνας.
59. Ο μέσος όρος στην ΕΕ-15 είναι 8,4% (2001), αν και είναι πολύ μεγάλες οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Από αυτό συνάγεται ότι για οποιαδήποτε περίοδο ενός μηνός, στα 100 άτομα τα 8-9 συμμετέχουν σε δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι τρεις χώρες με την καλύτερη επίδοση είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, Η Σουηδία και η Δανία²⁷ και ακολουθούν με μικρή διαφορά η Φινλανδία και οι Κάτω Χώρες. Το μέσο επίπεδο των τριών χωρών με την καλύτερη επίδοση υπερβαίνει το 20% (2001). Μεταξύ αυτών των τριών χωρών υπάρχουν ενδείξεις για πολύ διαφορετικές τάσεις. Εάν οι τρέχουσες τάσεις συνεχιστούν²⁸, η συμμετοχή στη Σουηδία θα μειωθεί έως το 2010 στο ήμισυ του σημερινού επιπέδου. Από την άλλη πλευρά η συμμετοχή στο Ηνωμένο Βασίλειο θα διπλασιασθεί και θα υπερβεί το 30%. Η μέση τάση για την ΕΕ-15 είναι πολύ ανοδική. Η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση έχει κρίσιμη σημασία για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας. Οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει συγκεκριμένα να προωθήσουν τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση εκείνων των ατόμων που διαθέτουν χαμηλό επίπεδο προσόντων, και που για το λόγο αυτό έχουν πολύ μικρή παρουσία στις δραστηριότητες διά βίου μάθησης.²⁹
60. Η εφαρμογή στρατηγικών για τη διά βίου μάθηση στα κράτη μέλη βρίσκεται στο επίκεντρο των ενεργειών για την επίτευξη του στόχου της Λισσαβώνας. Μόνο καταβάλλοντας προσπάθειες για τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των πολιτών σε δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλη τη διάρκεια της ζωής μπορεί να ανθήσει η κοινωνία της γνώσης προς όφελος όλων. Η διά βίου μάθηση είναι πράγματι σύμφυτη με το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο. Η Επιτροπή συνεπώς προτείνει για το θέμα αυτό, εκτός από το να καθοριστεί ένα ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς, να οριστεί και ένα συγκεκριμένο ευρωπαϊκό ελάχιστο επίπεδο συμμετοχής στα κράτη μέλη. Για να επιτευχθεί το επίπεδο των κοινών ευρωπαϊκών κριτηρίων αναφοράς στον τομέα της διά βίου μάθησης, τα κράτη μέλη με σχετικά

²⁷ Η ανάλυση αυτή βασίζεται στην περιορισμένη σειρά δεδομένων που είναι διαθέσιμα βάσει των δεδομένων της περιόδου 1996-2001. Δεν υπάρχουν δεδομένα για την Ιρλανδία. Κατ' εκτίμηση είναι τα δεδομένα για τη Σουηδία (2001)

²⁸ Η τάση για τη Σουηδία βασίζεται στα μοναδικά δεδομένα που είναι διαθέσιμα για τα έτη: 1996, 1997, 1999, 2000, 2001 (εκτίμηση)

²⁹ Ο προσδιορισμός των δεικτών για τη διά βίου μάθηση που προβάλουν τη σημασία της επαγγελματικής κατάρτισης μπορεί να γίνει με τη χρήση των ερευνών CVTS 1 και 2 για τη συμμετοχή στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση.

χαμηλές επιδόσεις θα πρέπει να καταβάλουν πολύ μεγαλύτερες προσπάθειες από τα άλλα κράτη μέλη, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 23.

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει το ακόλουθο ευρωπαϊκό κριτήριο αναφοράς για τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση στα κράτη μέλη.

- Έως το 2010 το μέσο επίπεδο στην ΕΕ για τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση πρέπει να είναι το 15% τουλάχιστον του ενήλικου πληθυσμού σε ηλικία εργασίας (25-64 ετών) και σε καμία χώρα το ποσοστό αυτό δεν πρέπει να είναι μικρότερο του 10%.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

61. Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει τα ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση. Η Επιτροπή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου της Λισσαβώνας, για ουσιαστική ετήσια αύξηση των κατά κεφαλή επενδύσεων στο ανθρώπινο δυναμικό και, στο πλαίσιο αυτό, να καθορίσουν ευανάγνωστα κριτήρια αναφοράς τα οποία θα ανακοινώσουν στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, όπως προβλέπει το λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών για τους στόχους στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Τα κριτήρια αναφοράς θα πρέπει να έχουν εγκριθεί έως το Μάιο του 2003, έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη στην ενδιάμεση έκθεση για την υλοποίηση του λεπτομερούς προγράμματος των επακόλουθων εργασιών σχετικά με τους στόχους των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, που ζήτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και θα υποβληθεί από κοινού από την Επιτροπή και το Συμβούλιο στην εαρινή ευρωπαϊκή σύνοδο κορυφής το 2004.

Στατιστικά δεδομένα και αναλύσεις τάσεων για τους επιλεγέντες δείκτες**Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση και την κατάρτιση**

Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση και την κατάρτιση ως ποσοστό του ΑΕγχΠ

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EE	(:)	(:)	(:)	(:)	5,2i	5,2i	5,1i	5,0i	5,0i	(:)	(:)
B	(:)	(:)	(:)	(:)	5,0i	5,0i	4,9i	5,2	5,5i	(:)	(:)
DK	(:)	(:)	(:)	(:)	7,7	8,1	7,9	8,2	8,0i	(:)	(:)
D	(:)	(:)	(:)	(:)	4,7	4,8	4,7	4,7	4,7	(:)	(:)
EL	(:)	(:)	2,7	3,0	2,9	3,1	3,4	3,5	3,7	3,5e	3,5e
E	(:)	4,8	4,9	4,7	4,7	4,7	4,5	4,5	4,5	4,5e	4,4e
F	5,3i	5,6i	5,9i	5,9i	6,0i	5,9i	6,0i	5,9i	5,9i	5,8e	5,7e
IRL	5,4	5,6	5,9	5,9	5,5	5,3	5,2	4,9	4,6	4,5e	(:)
I	5,4	5,4	5,4	5,0	4,9	4,9	4,6	4,6	4,5	4,6e	4,5e
L	(:)	(:)	(:)	(:)	4,3	4,0	4,1	(:)	(:)	(:)	(:)
NL	5,1	5,4	5,2	5,1	5,0	5,0	4,8	4,9	4,8	4,9e	4,9e
A	(:)	(:)	(:)	(:)	6,5	6,4	6,3	6,3	6,3	(:)	(:)
P	(:)	(:)	(:)	(:)	5,4	5,5	5,6	5,6	5,7	(:)	(:)
FIN	7,2	7,3	6,9	6,7	6,9	7,0	6,5	6,2	6,2	6,0e	(:)
S	(:)	(:)	7,6	7,5	7,5	7,6	7,9	8,0	7,7	8,4e	8,3e
UK	5,0i	5,2i	5,2i	5,2i	5,0i	4,8i	4,7i	4,6i	4,6i	4,9e	(:)

Πηγή: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση

e = τα δεδομένα για το 2000 και το 2001 είναι εκτιμήσεις

i = βλ. υποσημειώσεις

(:) = δεν υπάρχουν δεδομένα

BE: μόνο η φλαμανδική κοινότητα για την περίοδο 1995-1997

BE, DK: αλλαγή στην κάλυψη το 1999

FR: στις δαπάνες για την εκπαίδευση δεν περιλαμβάνονται τα υπερπόντια διαμερίσματα.

UK: εκτιμήσεις, βάσει δεδομένων για τα οικονομικά έτη του ΗΒ από 1ης Απριλίου έως 31 Μαρτίου

Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου

Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 18-24 ετών που δεν παρακολουθούν δραστηριότητες εκπαίδευσης ή κατάρτισης και έχουν ολοκληρώσει μόνο προσχολική, σχολική εκπαίδευση ή την κατώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα ISCED 0-2).

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
B	18,1	17,4	16,1	15,1	12,9	12,7	14,5	15,2	12,5	13,6
DK	15,2	8,5	8,6	6,1	12,1	10,7	9,8	11,5	11,6	16,8
D	(:)	(:)	(:)	(:)	13,3	12,9	(:)	14,9	14,9	12,5
EL	25,2	25	23,2	22,4	20,7	19,9	19,8	17,8	17,1	16,5
E	40,4	37,7	36,4	33,8	31,5	30,3	29,8	29,5	28,8	28,6
F	(:)	17,2	16,4	15,4	15,2	14,1	14,9	14,7	13,3	13,5
IRL	27,1	24	22,9	21,4	18,9	18,9	(:)	(:)	(:)	(:)
I	37,7	36.9b	35,1	32,4	31,3	29,9	28,4	27,2	25,3	26,4
L	42,2	36,8	34,4	33,4	35,3	30,7	(:)	19,1	16,8	18,1
NL	(:)	(:)	(:)	(:)	17,6	16	15,5	16,2	15,5	15,3
A	(:)	(:)	(:)	13,6	12,1	10,8	(:)	10,7	10,2	10,2
P	50	46,7	44,3	41,4	40,1	40,6	46.8b	45,5	43,1	45,2
FIN	(:)	(:)	(:)	(:)	11,1	8,1	7,9	9,9	8,9	10,3
S	(:)	(:)	(:)	(:)	7,5	6,8	(:)	6,9	7,7	10,5
UK	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
EE	(:)	(:)	(:)	(:)	21.7e	20.8e	(:)	20.7e	19.7e	19.4e

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού:

(:) = δεν υπάρχουν δεδομένα

b= διακοπή στη σειρά

e= εκτίμηση

Πιθανόν να μη μπορεί να γίνει σύγκριση για E, F και P μεταξύ 1997 και 1998 και για την S μεταξύ 2000 και 2001.

UK: Δεν παρουσιάζονται δεδομένα. Δεν έχει υπάρξει ακόμα συμφωνία με τη χώρα αυτή για τον ορισμό της «ολοκλήρωσης της ανώτερης βαθμίδας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης».

Δεν υπάρχουν συγκρίσιμα δεδομένα για τις ΗΠΑ και Ιαπωνία.

EE-15: εκτιμήσεις βάσει των διαθέσιμων δεδομένων. Τα αποτελέσματα για την περίοδο 1999-2001 έγιναν κατ' εκτίμηση βάσει των δεδομένων του 1997 για την Ιρλανδία.

Απόφοιτοι θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών

Ποσοστό αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών ανά 1000 κατοίκους ηλικίας 20-29 ετών : (σύνολο), άνδρες και γυναίκες.

Σύνολο

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EE	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
B	9,2	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	9,7	(:)
B (VL)	(:)	(:)	6,6	5,4	(:)	5,4	5,5	(:)	(:)
DK	9,8	(:)	9,6	9,4	(:)	8,1	8,2	(:)	(:)
D	8,2	8,9	9,3	9,3	9,1	8,8	8,6	8,2	(:)
EL	3,8	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
E	4,4	5,1	5,8	6,6	7,6	8,0	9,5	9,9	(:)
F	14,2	(:)	(:)	(:)	17,5	18,5	19,0	(:)	(:)
IRL	19,1	21,0	21,4	21,9	21,8	22,4	(:)	23,2	(:)
I	2,9	2,8	2,9	4,1	5,0	5,1	5,4	(:)	(:)
L	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	1,4	(:)	1,8	(:)
NL	5,5	5,4	5,6	6,6	(:)	6,0	5,8	5,8	(:)
A	(:)	3,2	3,3	3,6	4,3	7,7	6,8	7,1	(:)
P	2,4	3,8	3,9	4,1	4,8	(:)	(:)	6,3	(:)
FIN	13,2	13,0	13,0	13,1	15,8	15,9	17,8	16,0	(:)
S	6,2	6,3	7,3	7,4	7,8	7,9	9,7	11,6	12,4
UK	12,9	13,7	13,5	14,3	14,5	15,2	15,6	16,2	(:)
US	10,3	10,9	11,2	11,5	(:)	9,6	9,7	10,2	(:)
JP	(:)	(:)	12,7	12,5	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)

Πηγή: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση

Ποσοστό αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών ανά 1000 κατοίκους ηλικίας 20-29 ετών: (σύνολο), άνδρες και γυναίκες.

Άνδρες

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EE	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
B	14,1	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	14,4	(:)
B (VL)	(:)	(:)	9,8	8,1	(:)	8,2	8,3	(:)	(:)
DK	14,7	(:)	14,5	13,9	(:)	11,1	11,0	(:)	(:)
D	13,2	14,2	14,9	14,8	14,4	13,7	13,2	12,6	(:)
EL	5,2	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
E	6,2	7,0	7,9	8,9	10,2	10,7	12,7	13,2	(:)
F	19,8	(:)	(:)	(:)	24,5	25,4	26,4	(:)	(:)
IRL	26,6	28,7	29,5	28,4	28,1	29,2	(:)	28,6	(:)
I	3,6	3,5	3,6	5,2	5,7	6,2	6,7	(:)	(:)
L	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	2,7	(:)	(:)	(:)
NL	8,9	9,0	9,3	10,8	(:)	9,9	9,5	9,5	(:)
A	(:)	4,8	4,9	5,3	6,4	12,7	10,9	11,3	(:)
P	(:)	5,1	5,0	5,2	5,7	(:)	(:)	7,8	(:)
FIN	20,8	20,8	20,8	20,7	23,6	23,7	26,1	22,7	(:)
S	9,4	9,5	10,9	10,9	11,2	11,4	13,6	15,5	16,1
UK	18,3	19,3	19,4	20,2	20,4	21,1	21,5	21,4	(:)
US	15,4	16,2	16,4	16,6	(:)	13,3	13,5	13,8	(:)
JP	(:)	(:)	22,0	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)

Πηγή: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση και στατιστικές για τον πληθυσμό

Ποσοστό αποφοίτων θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών ανά 1000 κατοίκους ηλικίας 20-29 ετών: (σύνολο), άνδρες και γυναίκες

Γυναίκες

ΕΕ	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ΕΥ	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
Β	4,1	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	4,9	(:)
Β (VL)	(:)	(:)	3,3	2,6	(:)	2,5	2,6	(:)	(:)
DK	4,6	(:)	4,6	4,6	(:)	5,1	5,3	(:)	(:)
D	2,8	3,1	3,3	3,4	3,5	3,5	3,7	3,6	(:)
ΕΛ	2,4	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)
Ε	2,6	3,2	3,6	4,2	5,0	5,2	6,3	6,4	(:)
F	8,4	(:)	(:)	(:)	10,6	11,6	11,6	(:)	(:)
IRL	11,4	13,0	13,2	15,4	15,4	15,5	(:)	17,8	(:)
I	2,2	2,0	2,2	3,0	4,2	3,9	4,1	(:)	(:)
L	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	0,1	(:)	(:)	(:)
NL	1,9	1,7	1,8	2,2	(:)	2,1	1,9	2,1	(:)
A	(:)	1,5	1,7	1,8	2,1	2,7	2,6	2,8	(:)
P	(:)	2,6	2,9	3,1	3,9	(:)	(:)	4,9	(:)
FIN	5,2	4,8	4,9	5,2	7,6	7,8	9,1	8,9	(:)
S	3,0	3,0	3,6	3,8	4,2	4,2	5,6	7,6	8,4
UK	7,2	8,0	7,4	8,0	8,3	9,1	9,5	10,8	(:)
US	5,1	5,5	5,6	6,1	(:)	5,7	6,0	6,5	(:)
JP	(:)	(:)	22,8	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)	(:)

Πηγή: Στατιστικές της Eurostat για την εκπαίδευση και στατιστικές για τον πληθυσμό

(:) = δεν υπάρχουν δεδομένα

Λουξεμβούργο: στο Λουξεμβούργο δεν υφίσταται πλήρης κύκλος πανεπιστημιακής εκπαίδευσης· τα δεδομένα αναφέρονται μόνο στο επίπεδο ISCED 5B πρώτο πτυχίο. Δεν γίνεται κατανομή ανά φύλο.

Αυστρία: το επίπεδο 5B ISCED ήδη αναφέρεται στα προηγούμενα χρόνια 1998/99: δεν υπάρχει το επίπεδο 5B ISCED

Ιαπωνία: δεν υφίσταται κατανομή ανά φύλο για το 1996

Σημείωση: Οι υποσημειώσεις αφορούν και τους τρεις προηγούμενους πίνακες.

Ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον την ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ΕΕ	(:)	(:)	(:)	57.6e	57,9	59,4	(:)	64.3e	65.4e	65,7
B	52,7	53,7	55,7	57,4	59,6	60,7	59,5	60,2	60,9	61,8
DK	76,2	83,6	78,3	81,3	79,0	80,0	80,0	81,1	81,3	81,5
D	81,7	81,2	83,6	82,8	80,3	82,0		81,6	82,7	83,9
EL	39,7	42,3	44,8	46,2	47,9	49,4	51,4	53,9	55,1	55,4
E	26,0	27,6	29,8	32,0	34,6	36,1	37,0	38,7	40,7	42,4
F	(:)	59,2	60,6	61,9	61,7	62,7	62,4	63,4	64,5	65,4
IRL	44,1	46,4	47,2	49,4	51,9	51,3	(:)	(:)	(:)	61,5
I	35,4	34.3b	36,4	38,1	39,7	41,4	44,0	45,8	47,9	46,2
L	36,1	41,9	49,1	44,7	47,1	47,8		64,0	62,7	60,8
NL	(:)	(:)	(:)	(:)	64,7	65,9	65,9	66,2	67,4	68,4
A	(:)	(:)	(:)	70,8	72,6	75,1	76,2	76,8	78,1	79,3
P	21,4	21,5	22,5	23,6	23,6	23,8	20.7b	22,0	22,3	21,2
FIN	(:)	(:)	(:)	70,1	71,2	72,6	73,3	74,5	76,0	76,5
S	(:)	(:)	(:)	76,1	76,4	76,7	77,4	78,8	79,3	82,7
UK	49,8	50,4	52,1	53,2	52,9	55,3	(:)	80,9	81,5	82,0

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού:

(:) = δεν υπάρχουν δεδομένα

b= διακοπή στη σειρά

e= εκτίμηση

Πιθανόν να μη μπορεί να γίνει σύγκριση για Ε, F και P μεταξύ 1997 και 1998 και για την S μεταξύ 2000 και 2001.

UK: τα στοιχεία δεν είναι συγκρίσιμα. Το επίπεδο Ο GCSE θεωρείται ως τίτλος ανώτερης βαθμίδας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΕΕ-15: εκτιμήσεις βάσει των διαθέσιμων δεδομένων. Τα αποτελέσματα για την περίοδο 1999-2001 είναι εκτιμήσεις βάσει των δεδομένων του 1997 για την Ιρλανδία.

Βασικά εφόδια

Έρευνα PISA του ΟΟΣΑ (2001): βαθμολογία στα κράτη μέλη, τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία για την ικανότητα ανάγνωσης και τις ικανότητες στα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες ³⁰

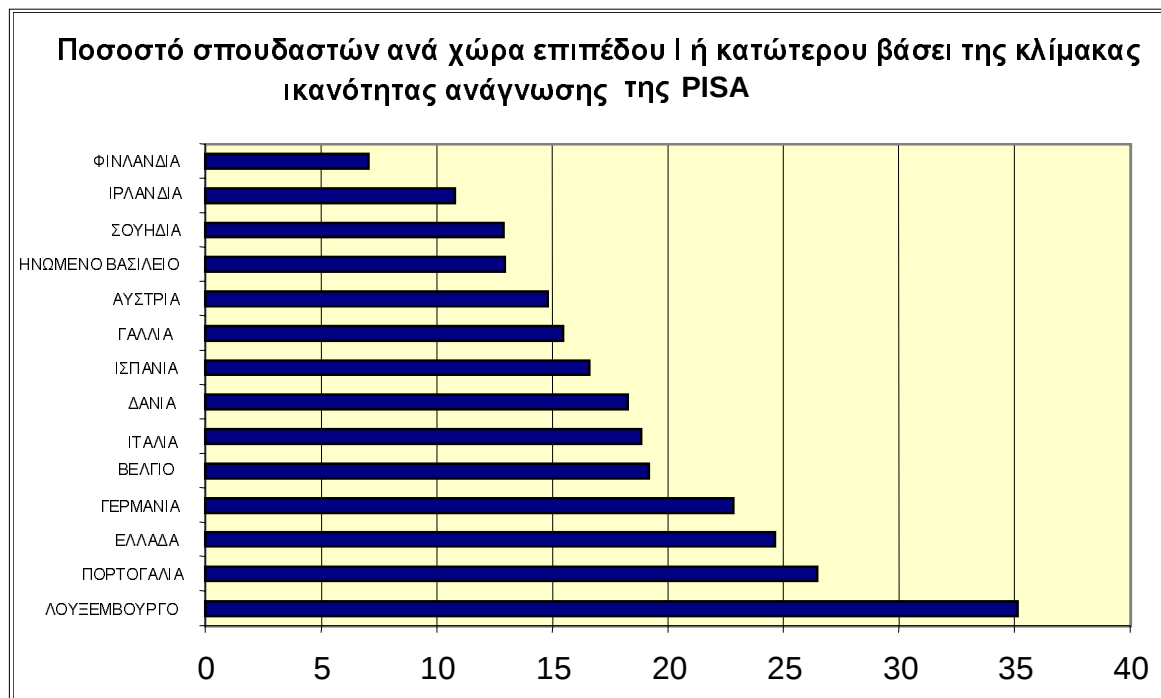
	Βαθμολογία ικανοτήτων		
	Ανάγνωση	Μαθηματικά	θετικές επιστήμες
B	507	520	496
DK	497	514	481
D	484	490	487
GR	474	447	461
Irl	493	476	491
F	505	517	500
Irl	527	503	513
I	487	457	478
L	441	446	443
A	507	515	519
P	470	454	459
FIN	546	536	538
S	516	510	512
UK	523	529	532
US	504	493	499
JP	522	557	550

Πηγή: Έρευνα ΟΟΣΑ/PISA (2001)

³⁰

Τα αποτελέσματα για τις Κάτω Χώρες ανακοινώθηκαν μόνο μερικώς στην έκθεση ΟΟΣΑ PISA, διότι οι Κάτω Χώρες δεν πληρούσαν το απαιτούμενο ποσοστό απαντήσεων που ήταν 80%. Ωστόσο οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν αντιπροσωπευτικές (CITO, Δεκέμβριος 2001)

Άτομα με χαμηλή επίδοση στις ικανότητες ανάγνωσης στα κράτη μέλη (ηλικίας 15 ετών), επιπέδου Ι ή κατώτερου βάσει της κλίμακας ικανότητας ανάγνωσης της PISA (% του συνόλου)

Πηγή: ΓΔ Εκπαίδευση και πολιτισμός - Πηγή δεδομένων: ΟΟΣΑ/PISA, 2001-Βαθμολογία για τις Κάτω Χώρες: βλ. υποσημείωση³¹

³¹

Τα αποτελέσματα για τις Κάτω Χώρες ανακοινώθηκαν μόνο μερικώς στην έκθεση PISA του ΟΟΣΑ, διότι οι Κάτω Χώρες δεν πληρούσαν το απαιτούμενο ποσοστό απαντήσεων που ήταν 80%. Ωστόσο οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν αντιπροσωπευτικές (CITO, Δεκέμβριος 2001)

Διά βίου μάθηση - συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση

Ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών που παρακολούθησε κάποια μορφή εκπαίδευσης ή κατάρτισης στις 4 εβδομάδες που προηγήθηκαν της έρευνας

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EE	(:)	(:)	(:)	(:)	5.7e	5.8e	(:)	8,2	8.5e	8.4e
B	2,3	2,7	2,7	2,8	2,9	3,0	4,4	6,9	6,8	7,3
DK	16,2	15,6	15,1	16,8	18,0	18,9	19,8	19,8	20,8	17,8
D	(:)	(:)	(:)	(:)	5,7	5,4	5,3	5,5	5,2	5,2
EL	1,2	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	1,0	1,2	1,1	1,4
E	3,4	3,5	3,9	4,3	4,4	4,5	4,3	5,1	5,1	4,9
F	2,9	3,0	2,9	2,9	2,7	2,9	2,7	2,6	2,8	2,7
IRL	3,4	3,5	3,9	4,3	4,8	5,2	(:)	(:)	(:)	(:)
I	2,9	3.4b	3,7	4,0	4,4	4,9	4,8	5,5	5,5	5,1
L	2,9	2,6	3,3	2,9	2,9	2,8	5,1	5,3	4,8	5,3
NL	15,1	14,3	13,6	13,1	12,5	12,6	12,9	13,6	15,6	16,3
A	(:)	(:)	(:)	7,7	7,9	7,8	(:)	9,1	8,3	8,2
P	3,6	3,2	3,5	3,3	3,4	3,5	3.0b	3,2	3,3	3,3
FIN	(:)	(:)	(:)	(:)	16,3	15,8	16,1	17,6	19,6	19,3
S	(:)	(:)	(:)	(:)	26,5	25,0	(:)	25,8	21,6	17,5
UK	12,5	10,8	11,5	(:)	(:)	(:)	(:)	19,2	21,1	21,7

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

(:) = Δεν υπάρχουν δεδομένα

b= διακοπή στη σειρά

e= εκτίμηση

Κριτήρια για τον προσδιορισμό των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις

Το λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη περιλαμβάνει δείκτες για τη μέτρηση της προόδου σε καθέναν από τους τομείς των στόχων. Το πρόγραμμα εργασιών αναφέρει ρητώς ότι τα δεδομένα για το μέσο όρο της ΕΕ-15 και το «μέσο όρο των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις» θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση της προόδου. Η παρούσα ανακοίνωση χρησιμοποιεί συνεπώς αυτούς τους δείκτες μέτρησης της προόδου στους έξι τομείς που καλύπτει η ανακοίνωση. Το Συμβούλιο ωστόσο δεν καθόρισε με ποιον τρόπο θα προσδιορισθούν οι τρεις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις. Μία εναλλακτική λύση θα ήταν να υπολογισθούν οι χώρες με την καλύτερη επίδοση βάσει της πλέον πρόσφατης περιόδου (το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία) ή βάσει ανάλυσης για μεγαλύτερη χρονική περίοδο. Στον κατωτέρω πίνακα έγινε ανάλυση βάσει τριών εναλλακτικών μεθόδων υπολογισμού.

Οι «τρεις χώρες με την καλύτερη επίδοση» σύμφωνα με διάφορα κριτήρια υπολογισμού

Τομείς	Εναλλακτικά κριτήρια για τον προσδιορισμό των τριών χωρών με την καλύτερη επίδοση σε κάθε τομέα		
	Τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν δεδομένα	Μέσος όρος των ετών 1996–2001 (μέσος όρος βάσει των διαθέσιμων δεδομένων)	Μέσος όρος των ετών 1991–2001 (μέσος όρος βάσει των διαθέσιμων δεδομένων)
Επενδύσεις για την εκπαίδευση και την κατάρτιση	Σουηδία Δανία Αυστρία	Δανία Σουηδία Αυστρία	Δανία Σουηδία Φινλανδία
Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου	Σουηδία Αυστρία Φινλανδία	Σουηδία Αυστρία Φινλανδία	Σουηδία Αυστρία Φινλανδία
Απόφοιτοι μαθηματικών, θετικών επιστημών και τεχνολογικών σπουδών (Σύνολο)	Ιρλανδία Γαλλία Φινλανδία	Ιρλανδία Γαλλία Φινλανδία	Ιρλανδία Γαλλία Φινλανδία
Πληθυσμός που έχει αποφοιτήσει από την ανώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Γερμανία Σουηδία ΗΒ	Γερμανία Δανία Σουηδία	Γερμανία Δανία Σουηδία
Συμμετοχή στη διά βίου μάθηση	ΗΒ Φινλανδία Δανία	Σουηδία ΗΒ Δανία	ΗΒ Σουηδία Δανία

Στην παρούσα ανακοίνωση επιδιώξαμε να εντοπίσουμε τις τρεις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις χρησιμοποιώντας τα κριτήρια της μέσης επίδοσης για την περίοδο 1991-2001 και χρησιμοποιώντας όλα τα διαθέσιμα δεδομένα για κάθε χώρα.